

A POLGÁR

A DEMOKRATA-LIBERÁLIS POLGÁRSÁG LAPJA

Előfizetési ára:		Főmunkatárs:	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egy évre	240.000 korona	VÁZSONYI VILMOS	Budapest, VII. ker., Aréna út 80. sz.
Félévre	120.000 korona	Felelős szerkesztő: CSERGŐ HUGÓ	Telefón: József 55-71
Negyedévre	60.000 korona		Megjelenik minden szombaton

A nagy Chaos

Írta: PAKOTS JÓZSEF

A Wright-testvérek föltalálták a repülőgépet, gróf Bethlen István miniszterelnök pedig azt az új politikai igazságot, hogy valamirevaló miniszterelnök csak akkor bukik meg, ha akar. Hónapok óta nyíltan és lappangva, parlamentben és azon kívül, idehaza és külföldön mindenki, aki valamely vonatkozásba került a frankhamisítási ügygel, azon törli a fejét: mit akar Bethlen István? Mit gondol magában a saját szerepéről, mi a célja önmagával, az egész utálatos, szörnyű hallalival, amely itt rikoltoz, tombol az átkozott ügy jóvoltából? Még azok is, akik híveinek mondják magukat, amikor szajkómódra ismételtetik a nyilvánosság fóruma előtt, hogy a miniszterelnöknek nem szabad mennie, hogy most már saját becsületének kérdése a helytállás, magukban, titkon arra gondolnak: milyen egyszerű volna a probléma megoldása! Kolumbusz tojása.

De Bethlen marad. Bethlen úgy tesz, mintha nem érdekelné a kialakult közvélemény, mintha ő erkölcsön és törvényen felül állna. Pedig az erkölcs; a politikai erkölcs is azt követeli, sőt parancsolja, hogy szabadítsa meg az országot attól az elviselhetetlen teherételtől, amit e pillanatban a saját személye jelent. Azonkívül van egy politikai törvény, amelyet, ha kénytelen-kelletlen is, de eddig még minden kormányelnök respektált Magyarországon, és ez az, hogyha esődbe jut kormányzati rendszere, ha nem tudja biztosítani a parlamenti törvényalkotás és munkarend menetét, akkor vagy lemond, vagy a maga politikájának igazolása érdekében a nemzethez fellebbez és választat.

Bethlen egyiket sem cselekszi. Mert azokat a híreszteléseket, amelyeket közeli nemzetgyűlési választásokról röppentett ki a sajtófőnöki taktika, nem lehet komolyan venni. Talán vannak olyanok, akik komolyan gondolják, de viszont ezeknek az uraknak Bethlen bizonyára a cipőjükre néz, mert e cipőkből kilátszik a lóláb. Gróf Klebelsberg Kuno, a jeles magántudós, aki ezidőszert nagyon is lapul, titokban hangulatot csinál a választásoknak. Mussolini e férfias másodpéldánya és tanítványa, aki még karácsonykor a parlamentarizmus ellen cikkezett, érthető következetességgel (lásd: a magyar politikai lexikon „fajvédő-politikus” fejezetét)

még a parlament husvétü szünete előtt lanszirozta az egységspártban a választásokat. Belügyminiszteri választási emlékein felbuzdulva, sorra kérdezte Berkyéket és Kuna P. Andrásékat, hogy mik az esélyeik egy esetleges választáson? A kultuszminiszter úr, megtartván a seregszemlét, statisztikát csinált. Persze kedvezőt. Csak az a kérdés: ki számára? Akik ismerik a Kuno gróf árnyéktalan, egyenes gondolkodását, nincsenek kétségben az önmagának adott felelet iránt. Bizonyára Bethlen sem. S ha másért nem, már ezért sem lesz a közel jövőben választás Magyarországon.

Ilyenformán minden marad a mai posványos, erjedt, társadalomfertőző állapotban. Pedig a helyzet már monstruózus. A gazdasági válság ciklonja a kereskedelmi, ipari és pénzügyi élet talajából ősi családfákat csavar ki tövestül, az apró, elesett egzisztenciák éhesen, munka nélkül úgy csatagolnak e nagy városban és e kis országban, mint Konstantinápoly galatai negyedében a kóbor kutyák. Legjellemzőbb az össze-vissza, rettenetes helyzetre az a vészkiáltás, amely Szabolcsból hangozott el, ahol a vármegye főispánja külön, partikuláris szanálási akciót indított meg. Kapkodás, fejveszettség mindennütt. És Bethlen? Marad. Lillafüreden. Radványban vadászik. Mintha a régi, gyilkos anekdota politikai áttételét igazolná magatartásával arról a fősvény emberről, akihez egy nyomorult, éhes, rongyos ember állított be könyöradományért. „Vigyétek el, nem tudom nézni — szólt oda szolgáinak —, mert meghasad a szívem!”

A miniszterelnök úgy tesz, mintha itt minden rendben volna. Aminthogy rendben is van. Az elmult hat esztendő rendje tobzódik. A titkos társaságok körül mulatságos társasjáték folyik. A parlamentben történt felhívás óta, amelyben Bethlen közös akcióra invitálta az ellenzéket a titkos szervezettek ellen, csak az a kis mulatságos fordulat történt, hogy most már a titkos társaságoknak áll feljebb. A miniszterelnök kedves, gyermekes politikai tréfája, amikor az ellenzék felé incselkedve kiáltotta: „Kútba estem, ki vált ki?” — természetyszerűleg provokálta a titkos társaságok gúnyos és viharos derültségű választát. Az úgynevezett „Riadó-tábor”

felelősségre vonja a miniszterelnököt. Hogy mer beszélni a titkos szervezetek likvidálásáról az az ember, aki maga is tagja egy titkos társaságnak?

Hát nincs igazuk? Zadravetzre esküszöm, hogy igazuk van. Bár jó lesz Zadravetz táborigi püspök urat kihagyni a játékból. Mert lám, a vádtanácsi végzés is kihagyta. Azért mégis érdekes volna tudni, hogy a vádtanács *milyen vizsgálati iratok alapján szüntette meg az eljárást a püspök úr ellen? Miért nem közlik ezt a végzést*, e bírói remekművet, hadd tudja meg a világ, mennyire napnál fényesebb és világosabb a püspök úr ártatlansága a frankügypben. És Szörtsey József házi őrizetbe vételét is nagyon természetesnek tartjuk. Egyáltalán minden természetes az elmúlt hat év rendjébe beleillesztve.

Macaulay mondja az *ifjabb Pitt*ről szóló tanulmányában, hogy történelmi eseményeket csak úgy lehet a helyes perspektívából megítélni, ha az előtér és a háttér egyaránt helyesen van beállítva. A magyar történelmi események *háttérét* hat éven át azok a sötét kulisszák alkották, amelyek mögött a titkos szervezetek végezték üzelmeiket. Az *előtérben* pedig ott ágált a Bethlen-féle politika, amely mint a rossz komédiás, kiállt a politikai rivalda elé és konszolidációról, keresztény és nemzeti renaissancéról énekelt borzasztóan hamis és érzélgős tremolóval. Hazugság volt itt minden: a hazafias pátosz, a jogrend áriája, a konszolidáció vezérmotívuma, *hamisan csinálták az irredentizmust, a fajvédelmet, a keresztény erkölcsöt és a nemzeti szellemet.*

És a hazugság politikáját nyekergetik még mindig. Amikor *Bethlen* egyik napon a titkos társaságok elleni akciójára országos verbunkost hirdet, máskor meg, hogy megsérült kormányzati léghajóját a veszedelmes légkörből kiszabadítsa, homokzsákokként kidobni igéri *Bud, Pesthy, Rakovszky* és *Csáky* minisztereket, — csak a régi módon, hamisan intonálja politikai sipládája ismert, recesegő melódiáit.

És ép így fülsértően, hamisan verklizik és már a pesti bérkaszárnnyák apró, csenevész gyermeknép-sége is kacagva táncolja körül a politikai kintornást, amikor a *nagy Chaosért, amely kormányzati munkaprogramjának teljesítésénél beállott, az ellenzékét teszi felelőssé.* Az Örfy Imrék hangján keresztül már eleve védekezik a *saját külpolitikai bukásának beismerése ellen*, amikor kétségtelenné vált már, hogy a Népszövevény éppen Bethlen iránti bizalmatlanságból a szanalási program végrehajtásának kitűzött terminusára *nem hajlandó megszűntetni Magyarország pénzügyi ellenőrzését.* Június negyedikére kell szállítani a Bethlennek Genfben az, appropriációt és a két költségvetést s a parlamenti tárgyalásokra igénybevehető harminckét nap ezek elintézésére még normális vita esetén is nagyon szűkre szabott idő, különösen ha egyéb fontos és sürgős törvényhozási feladatok végrehajtása is beillesztetik a tanácskozás rendjébe. Már pedig a magánalkalmazottak nyugdíjvalorizációja és az általános valorizáció problémája is halaszthatatlan törvényhozási intézkedést követelnek.

Bethlen tehetetlenül áll e feladatok előtt és mit tehet egyebet? — az ellenzékét vádolja. Hát csak vádoljon! Ez a vice olyan ősrégi, hogy már a löcsei kalendáriumban is csak gyászkeretben közölnék, mint egy régi, politikai iskola antidiluviális, jobblétre szenderült szellemi monstrumát.

Ezzel szemben van egy komoly felhívásunk gróf Bethlenhez. Menjen végérvényesen Radványba vadászni. Mondjon le a hatalomról, a kormányzásról s akkor egyszerre megoldódnak a nehéz problémák, eloszlik a nagy Chaos. Nem lesz a frankügypnek politikuma, megszűnik a külföld bizalmatlansága, lehet dolgozni a parlamentben és az országról leszakad a külföldi pénzügyi kontról is. A sötét szellemek, amelyeknek ő a magisztere, úgy eltűnnek a magyar közéletből, mintha sohase is kísértettek volna. Ime, ilyen egyszerű a kérdés. Kolumbusz tojása.

A szürke „mátyás”

Irta: ZSOLDOS LÁSZLÓ

Madame *La France*-nak volt sok papagálya
És valamennyi, mind rikolt:
Az egyik *Karra-gyorggyé*-t kiabálja,
A másik meg *Maszár-rik*-ot.

Egy kéktollú kiált: *Románje Már-re*
— A hangja mint pöröly zuhan —
S a szájas had között egy szürke „mátyás”
Csak néz, csak néz szomoruan.

Már régen, régen hallgat. Ámde mostan
Kitátja csőrét vakmerőn,
Rák-kóczi! — panaszosan így rikácsol,
Az édes tavaszi verőn.

A papagályhad nosza rája támad,
Csapdossa-tépi mindahány.
A *Karra-gyorgye, Maszár-rik* s a *Már-re*
Egyet hasít tollazatán.

Rák-kóczi! — rikkant búsan újra „mátyás”
S a többiek már mind lesik:
Húsába vájva csőrüket, — szegénykét
Szívéig, vérig verdesik.

Rák-kóczi! — így sikolt fel haldokolva,
Tollával csapkodván a vért.
Madame *France*-nál a szegény, szürke „mátyás”
Így halt meg három szótagért.

Dr. BURSICS ZOLTÁN, ÜGYVÉD JOGI SZEMINÁRIUMA

Berlini-tér 3 (Westend-ház). Előkészít az összes jogi, közgazdasági, ügyvédi vizsgákra. Jegyzetbérlet. Tanácskozás

KAMARA MOZGÓ

Április 8-tól április 15-ig

HurráCalifornia

vigjáték 8 felvonásban. Főszereplő **Reginald Denny**

Örök tűz örök harc filmregény 8 felv.
fősz. **Alice Terry.**

Előadások kezdete: hétköznap 1/26, 3/48 és 3/410 órákor
vasár- és ünnepnap 1/25, 1/47, 8, és 3/410 órákor

Titkos társaságok vagy titkos választójog

Írta: Vámbéry Ruzstem

Midőn tegnap *Heckethorn*-nak kitünő munkáját, amelyet a kelta *Druidáktól* kezdve egész a *ku-klux-klan*-ig minden korok és népek titkos társaságairól lelkiismeretesen beszámol, ki akartam kölesönözni a fővárosi könyvtárból, kiderült, hogy a kétkötetes mű, noha a katalógus szerint két példányban is meg volt, szörin-lában *eltűnt*. Lehet, hogy a titkos társaságok kölesönöztek ki titokban, de lehet az is, hogy a titkos társaságok eltörlését tárgyzó értekezlet előkészítésére a miniszterelnök tanulmányozza az egyik, a belügyminiszter a másik példányt.

Igy tehát kellő tudományos idézetek nélkül vagyok kénytelen megállapítani, hogy *amióta a világ áll, minden titkos társaság oly célból alakult, amely az ország fölött nyíltan uralkodó hatalomnak nem volt rokonszenves*. Ez az oka, hogy a XVIII. század óta az abszolutisztikus államok sohasem fukarkodtak az ellenük irányuló büntető rendelkezésekkel, hogy pl. az *osztrák* kodex tizenhárom kemény paragrafusban (285–298. §) egy havi fogházról öt évi börtönig terjedő változatban büntette a titkos társaságok részeseit. Ha nem is oly szigorúan, de bünteti a *német* törvény 128. §-a is, amelynek revíziójáról írt tudományos dolgozatában *Kleinfeller* professzor megjegyzi, hogy az alkotmányos szabadságok, különösen a sajtó- és egyesületi szabadság megvalósítása óta a büntetés elvesztette értelmét.

Ha tehát *Bethlen* István gróf műnaivitással szemrehányást tesz az ellenzéknek, hogy miért nem fogadta el a büntetőnovella javaslatát, amelyben a sajtónyaktólón kívül a német törvény hasonmására készült rendelkezés is foglaltatik a titkos társaságok ellen, úgy e szemrehányásból *alternatív következtetés* vonható le. Vagy az, hogy Magyarországon *abszolutizmus* van és nincsenek alkotmányos szabadságjogok, vagy az, hogy *az ellenzék nem hisz a kormány és a titkos társaságok céljainak ellentétében* s ezért nem remél sikert a büntető paragrafustól.

Mindkét feltétel egyaránt jogosult lévén, a *büntetőjog teljesen illetéktelen a titkos társaságok likvidálására*. Ha ugyanis a titkos társaság valóban titkos s nem csupán a Lajos Fülöp korabeli *műtitkosságot* mímeli, amelyről Angot asszony halhatatlan nótaja szól, akkor minden büntető üldözés hiábavaló, mert csupán a titok gondosabb megőrzésére szorítja a szövetkezeteket. Történelmi tapasztalat szerint ugyanis *minden titkos társaság csak akkor szűnt meg, ha az ok, amely létrehozta, elenyészett*, vagy úgy szűnt meg, hogy *utóbb nyilvános egyesüléssé alakult át*.

Azt hiszem, felesleges bizonyítani, hogy a *hazai titkos társaságokat nem az ellenforradalmi kormányzatok s azok legitim örökösének: a Bethlen kormánynak szabadságellenes, reakciós irányzata hozták létre*. Ellenkezőleg a *parlamentáris látszat* az, amely a titkos társaságok céljainak útjában áll. Az a parlamenti látszat, amely Trianont törvényeink közé cikkelyezte, de az *erkölcsi törvények közé iktatta a reservatio mentalis*-t a formaszerinti államszerződéssel szemben. *A pacta sunt servanda* (a szerződéseket meg kell tartani) nemzetközi jogelvének és a „nem, nem soha” jelígenek elvűté a trianoni szerződés aláírása pillanatában szűlte meg a titkos társaságokat. Hogy a forma gyerkes, hogy az eszközök képtelenek, az a lényegben nem változtat.

Ha a *külföldi hatalmak óhajtanák netalán a titkos társaságokat, mint a dunai Locarno akadályát kiküszöbölni*, erre az egyedül célravezető módnak *Trianon revíziója* kínálkozik. Ha pedig a *Bethlen kormánynak* volna ily szándéka, amelyben tisztelettel kételkedünk, úgy valóban felesleges évégből pártközi értekezlettel

fáradoznia. Erre egyetlen lehetőség van: *a titkos társaságoknak biztos ellenszere a becsületes és titkos választás*, amelyben Magyarország népe nyíltan kijelentheti, hogy helyesli-e vagy sem azokat a módszereket, amelyekkel a titkos társaságok céljakra törekszenek.

Abszolút uralkodók, akik hatalmukat Istentől származtatták, joggal arrogálhatták az isteni bölcsesség attributumát is, de ily küldetés hiányában a reakciós kormányok *csak isteni naivitásukról* tesznek tanúságot, ha okosabbak akarnak lenni annál a népnél, amelynek érdekeit állítólag szolgálják. *Nincs más választás, mint vagy tovább kormányozni titkos társaságokkal és viselni e kétszínűség következményeit, vagy kormányozni a magyar néppel, amelynek nincs szüksége titkos társaságokra*. Tessék választani, vagy — választani!

Politikai párbaj a Balkánon

Írta: dr. NAGY LAJOS

Egy évvel ezelőtt még a zágrábi börtön rabja volt *Radics István*, a horvát parasztpárt vezére és most ő az, aki megbuktatja Jugoszláviának tegnap még mindenható miniszterelnökét, a radikális párt vezérét, a délszláv állam megteremtőjét, Nagy-Szerbia álmódóját, minden idők legravaszabb és legerőszakosabb balkáni politikusát, *Pasics Nikolát*.

Nagyon tanulságos a szerb kormányválság és érdemes egy kissé közelebbről szemügyre venni. Szeretnék rámutatni arra, hogy *még a Balkánon is milyen soros vár egy olyan kormányra, egy olyan rendszerre, amely a népakarat terrorisztikus meghamisítása útján került uralomra, amely a népakarat ellen kormányozta az országot és olyan bűnök burjánzottak uralma alatt, amelyek kipattanása a Balkánon is kormánybuktató erővel bír*.

A most távozó Pasics-kormány a múlt év februárjában megtartott választások után került uralomra. Ezen a választáson a Príbisevics-féle horvát demokráciákkal szövetséges *Pasicsnak a legnagyobb terror árán sikerült a mandátumok többségét megszerezni, de a választók többsége ellene szavazott*, mert a 2,400,000 le-adott szavazat közül csak 1,040,000 esett Pasics radikális pártjára és a 315 mandátum közül a radikális párt csak 141-et tudott szerezni, a 22 horvát demokrata képviselő pedig csak igen törpe többséget tudott a kormányelnök részére biztosítani. *Radics* 67 mandátumot, a *Korosetz* vezetése alatt álló szlovén párt 20 mandátumot kapott, a *Spahot* követő bosnyákok 15, a szerb demokráta pedig 37 képviselővel jutottak be a szkupstínába. *A magyar, román, török és albán kisebbségek egyáltalán nem jutottak mandátumhoz*, a német kisebbség pedig csak néhány képviselőt tudott a parlamentbe küldeni.

Ezzel a gyöngö többséggel Pasics nem merete megkezdeni a parlamenti harcot, *nem eresztette ki börtönéből sem Radics Istvánt*, sem a horvát parasztpárt többi vezérét, a parasztpárti mandátumokat megsemmisítésével fenyegette és *Radics belátta, hogy változtatni kell az eddigi taktikán*, mert nyílt harcban nem győzheti le ellenfelét. A republikánus *Radics* a börtönből hűségnyilatkozatot küldött a királyhoz, a föderatív délszláv állam előharcosa úgy tett, mintha belenyugodna a meglévő alkotmányba és *a börtön ajtóit megnyitotta, a republikánus paraszvezér pedig mindennapos vendég lett a királyi palotában*.

Mult év áprilisának végén alakult meg az új szkupetina Pasics-kormány, amelynél népesebb kormány talán az egész világon nincs, mert nem kevesebb, mint 18 miniszter ül benne. Tíz heti uralom után azonban már kabinetrekonstrukcióra került a sor, mert Radics megegyezett Pasicsal és négy horvát parasztpárti képviselő lett miniszter. Radics István egyelőre csak a fiát ültette bársonyszékbe és Radics Pál, az új földreformminiszter októberben már megkapta a Szent Száva rendet, a legmagasabb szerb kitüntetést. Novemberben már a vezér is bevonult a kormányba. Egyelőre a tanügyi tárca vezetését vette át, de nem sokat törődött a közoktatással, hanem merész léptekkel haladt kitűzött célja, a Pasics-féle rendszer felrobbantása felé. Azok a visszaélések, amelyeket a korrupciós rendszer a kormány kebelében is lehetővé tett, nagy segítségére voltak ebben a munkában. A bukások sorát Lukinics igazságügyminiszter kezdte meg, akinek még Radics kormányra jutása előtt távozni kellett, a Turn-Taxis-féle sequestrummal kapcsolatban fejére olvasott körülmények miatt. Hasonló körülmények között távozott Vukicsevics kultuszminiszter és Radojevics közlekedési miniszter is.

Radicsnak azonban nem ezek a fejek kellettek. Nemesebb vadra vadászott, Pasicsot akarta letaszítani a hatalom polcáról, hogy vele együtt porba szűtsa az egész rendszert.

De a ravasz Pasics nem egykönnyen adta meg magát. Sokáig tartott a párbaj, néha úgy látszott, mintha Radics maradna alul és ki tudja, mi lett volna a tusa eredménye, ha Radics nem tudja Pasics fejére olvasni a korrupciós vádját. A panamákat állítólag nem az ősz Pasics, hanem a fia követte el, de a szerb miniszterelnök ebbe is belebukott. Mert a szkupetina korábbi összehívására vonatkozó követelmény csak ürügy, a bukás valódi oka a korrupciós és az elégedetlenség, amely a nép széles rétegeiben már régen aláásta Pasicsék helyzetét.

Hiába szavazott a radikális párt bizalmat a miniszterelnöknek, hiába akarták nemzeti ünneppé tenni az ősz politikai születésnapját, a véget elérte Pasicsot. Úgy látszik, hogy a Balkánon a nép érdekei erősebbek a pártfegyelménél, úgy látszik, hogy a Balkánon nem ismernek nélkülözhetetlen kormányt, amelyek maradását azonosítják az ország üdvével és hogy a Balkánon még az öreg Pasicshoz hasonló nagy valószínűket is feláldozzák, ha a legnagyobb való, az ország érdeke így kívánja ezt. Vannak országok Európában, amelyek irigyen néznek a Balkán felé és amelyek most bús sóhajtással mondják azt, amit valamikor jobb időkben büszkén hangoztattak: Nem vagyunk a Balkánon!

Gyakran megbocsátunk azoknak, akik bennünket untatnak, de azoknak nem tudunk megbocsátani, akiket mi untatunk.

La Rochefoucauld.

**Tűz ellen biztos a harcod,
Hogyha veszel „Minimax”-ot**

Magyar Minimax Rt.
Gyár: Rózsa ucca 85. Telefon 37-31

Idegenforgalom, ami nincs

Irta: MAGYAR MIKLÓS

Néhány hét óta új rovattal gazdagodtak a fővárosi napilapok hasábjai. „Idegenforgalom” cím alatt a fővárosi szállodákban megszállt idegenek névsorát közlik — talán azért, hogy ebből a rovatból csak rikitóbban tűnjék ki az az idegenforgalom, ami nincs. Mert sajnós, a gyér „idegenforgalmi” névsorok csak idegenforgalmunk szomorú pangásának adják ijesztő képét.

Minden fórum, az állam és a főváros megegyezik abban, hogy az idegenforgalom fellendítése nemcsak propagatív, hanem gazdasági tekintetben is egyik főpillére az ország megújulásának. Lendületes tervezetek és cikkek jelentek meg ebben a kérdésben vezető kormányfőiak és fővárosi urak tollából, de az egész akció már évek óta nem jut ennél tovább.

Hat hónapja ül együtt az új törvényhatósági bizottság, melynek van idegenforgalmi albizottsága is. És hat hónap óta most hívják össze először ezt a bizottságot. Ki is mentek „már” a meghívók, de a meghívást megint nem előzte meg semmiféle komoly előkészítés. Így történt, hogy az ülés napirendjének főpontja a „költségelőirányzat.” Mit jelent ez? Azt, hogy a fővárosnak más programja az idegenforgalom tekintetében, mint a költségek előirányzása, egyelőre nincsen. Költség, mint egyedüli programpont: szomorúan jellemző keresztmetszete a főváros mai szellemének.

Az elmúlt hetekben cikkeket olvastunk a lapokban, melyek arról szóltak, hogy valami remek megállapodást kötöttek a világszerte ismert Cook-irodával, melynek célja Magyarország bekapesolása a világ idegenforgalmának útjába. Nagyon érdekes volna megtudni valamit ennek a megállapodásnak részleteiről. A megállapodás komolysága tekintetében ugyanis zavaró körülményként hat az a jellemző eset, mely egy előkelő külföldi bankárral történt, aki Kairóban bement a Cook-cég ottani fiókjához és Magyarországra kért jegyfüzetet. Erre az történt, hogy az iroda alkalmazottai először meglepetten kérdezték a bankártól, miért akar pont Magyarországra utazni, amikor ott nincs semmi dolga, végül pedig kijelentették, hogy csak Bécsig szolgálhatnak jegyfüzettel és felvilágosítással, tovább nem. Hát ilyenek a mi megállapodásaink.

De kérdezzük: történt-e már valami a vízumnehézségek, beutazási akadályok, határszéli vámvetatúrák megszüntetése érdekében? Vagy nincs talán már érvényben a rendőrség kérdőíve a maga számtalan kómi-kus és bornírt kérdőpontjával?

Azt is olvassuk, hogy a miniszterelnök úr kedvenc vadászhelyét, Lillafüredet európai nivójú luxusfürdőhellyé alakítják át és a munkálatok már meg is kezdődtek. Szép és díszesretreméltó törekvés, de mi van a Balatonnal? Más kis ország megélné a természetnek ebből a csodálatos adományából, nálunk még oly irányban sem történik valami, hogy a Balaton mai patriarchális utazási körülményei és szállóviszonyai megjavuljanak. Talán a Balaton is ér annyit, mint Lillafüred. És azok a sínautók is megkezdhetnék működésüket, amelyek már oly rég szaladgálnak Budapest és a Balaton között — a napilapok hasábjain.

Ne játszunk ismét bizottságosdit komoly munka-program nélkül. Hiszen még csak arra sem volna szüksége az illetékes köröknek, hogy sokat törjék a fejüket a kérdés megoldása fölött. Itt van Svájc és Olaszország jól bevált példája. Bármelyik ott járt utas készségesen szolgál felvilágosítással azokról az intézkedésekről, melyek ezekben az országokban az idegen életét kellemsé és változatossá, az odaváló utazást kívánatosá teszik. Ezeket a példákat kellene csak megszívlelni és akkor az idegenforgalmi bizottságnak lesz más munka-programja is a költségelőirányzatot kivül.

A demokrata front kiszélesítése

Irta: Dr. Gál Jenő

Ahol a hatalom erősebb mint a jog: ott nincs demokrácia. Ahol a többségi elv fölénye a számszerűség merevségében nyilatkozik meg: ott nincs parlamentarizmus. Ahol nincs törvényben biztosított, kerületi beosztások csalafintaságaitól függetlenített, titkosan gyakorolt egyenlő választójog: ott nincs alkotmányosság. Ahol a nép szegényedik, s az adózók gazdasági mérlege napról-napra kedvezőlenebb, az államkincstár pénzügyi egyensúlya pedig tartalék-bástyákkal biztosított: ott nincs egészséges gazdasági rend. Ahol az állam növeli lukratív monopóliumait, s konkurál a magánvállalkozásokkal: ott feltartóztathatatlan a tömeges esődbejutás, a pauperitás réme. Ahol hovatovább naponta több lesz az öngyilkos, mint a természetes elmulás: ott nincs élet, csak tengődés, elservadás.

Csak a modern állam rablólovagjainak van gondtalan megélhetése. A középkor várura elsáncolta magát és kiskirályt játszott. A modern oligarcha „összeköttetései” vértetében futja ki formáját. Foglalkozása nincs. Mégis mindig úr. Szava van. Mindenki velé tegeződik. Messziről kiáltja: kérlek, kegyelmes uram... Félnék tőle. Az alattomoságától, kegyetlenségétől, felelőtlenségétől. Elhiteti, hogy ő tekintély. Sőt azt is, hogy „tömegei” vannak. És mindig üzlet jár az eszében. Hol lehet keresni? Munka nélkül, politikusan. Titkosan. Néha leereszkedik a „leben und leben lassen” kegyosztásáig, mások a „minden az enyém” megközelíthetetlen elvi magaslatára emelkedik. De ha szónokol, a demokrácia ígét hirdeti. S vigyáz, hogy ki ne maradjon zárójel között, hogy a szónokot számosan üdvözlik.

Annyi a Catilina beteg közéletünkben, hogy nincs olyan Cicero, kinek szentori hangja el ne veszne a bábeli zür-zavarban. És van egy új találmány. Amely mindig megnyugtatja a lelkiismeretet. Még a tettenérés veszedelmét is elhárítja. Noli me tangere. Én „hazafi” vagyok. Hazafiságom parancsolta, hogy mások életére, existenciájára törjek. Én nem hamisíthattam, én nem sikkaszthattam: én „hazafias indokból” cselekedtem.

És közben megépítem a szabadalmazott hazafiak frontját, kirekesztem a nemtetszőket s felnevelem azt a sereget, melyben nemes vetélkedéssel hirdetik a gyűlölet erejét s megmentem fajomat.

Igy a reakció. És mi demokraták csak kesergünk a háborúelőtti szabadelvűség romhalmazán. Lelkesedünk a vezérünk nagyszerű meglátásain s mialatt érezzük a lángész teremtő buzdítását: magunk semmit sem cselekszünk. Negyedszázadot meghaladó pártéletünk nem épített örökhelyeket az ország városaiban és falvaiban. Nem megyünk a nép közé.

Valójában csak két politikai tábor létezik: a reakció megszervezett tömegei és a demokrácia szervezetlen tábora. Szervezett kisebbséggel szemben szervezeten túli többség. Pedig az nem lehet, hogy a régi nagyok szellemi hatalmát reakciós epigonok megdönthessék; az sem lehet, hogy gyatra törpeség rombolja le, amit szellemóriások egy emberöltőn keresztül dicsőségesen építettek; nem lehet az sem, hogy a gyűlölködés kerítse hatalmába a magyar lelkeket, — csak akkor, ha rajtunk úrrá lesz a nembánomság, a nemtörődömség.

Ahogy Bánk-bán módja Tibornak: „Munkálkodó légy — nem panaszkodó.” Reánk is illik. Az agitációs cselekvés a kötelességünk. Városról-városra, faluról-falura kell mennünk s az értelem felvilágosító erejével fel kell nyitnunk a szemeket: meg kell születnie a demokrata Magyarországnak.

Aki megszenvedte a forgalmi adó súlyát, aki megsínyli egy helytelen vámpolitika értékesökentő határait, aki üsalódott a földreformhoz fűzött reménységek-

ben, aki önhibáján kívül elvesztette állását a gazdasági válság teremtette kényszerhelyzetben, aki rokkant és nincs ellátva, aki hadtkölcsönbe fektette mindenét és most koldus, aki a magánvállalkozások tönkretűnsége folytán kenyér nélkül áll, aki diplomát szerzett s a mindennapi kenyér gondja testi munkára kényszeríti, akinek elvették trafikját, italmérését, moziját, aki művész és betevő falatja nincs, aki képtelen utolérni az államnak, a városnak járó közterhek lerovását, akinek súlyos gondja, hogy miből fizesse alkalmazottait, aki látja a munkaadó keserves küzdelmét, ha alkalmazásban van is, mind, mind aki verejtékezik, gyötrődik és sóvárog egy jobb jövő után: az mind demokrata.

A múlt évi fővárosi választás megmutatta, mit jelent az öntudatos szervezés meggyőző munkája. A vidék sem gondolkozik másként. De kezdjük el a munkát. Minden demokrata képviselő és törvényhatósági tag vegye ki részét a vidék megszervezéséből. Ez a nyár nem lehet pihenő. Őszig lekésünk.

Eresszetek!...

Irta: SOMLYÓ ZOLTAN

Tízéves voltam. A falusi ucca egyik oldalán his pocsoltyában vidám kacsák fűrődtek.

A másik oldalon a szürtes kovácműhely ajtajából vidám pörölyszuhogás szállt felém.

A nagy kertek felől oly kábítóan szállt reám az orgonának édes illata...

Vajjon álom ez? ... Vagy valóban így volt? ... Eresszetek!

Vissza akarok oda menni...

Most dél van... A forró napsütésben a templom felől tizenkét boldog kongás dalol...

És mindenkinek van ebédje... És minden ember kezét szorít a másikkal az orgona kábulatában...

És megáll a pörölyszuhogás... És olyan püha a csend, hogy kenyér helyett enni lehetne... Csak csend és orgonaillat... Semmi más.

Vajjon álom ez? ... Vagy valóban így volt? ... Eresszetek! Vissza akarok oda menni!...

VI., Mozsár ucca 9.

Telefon: 99-02.

TORZTÜKÖR

Leleplezett puccskísérlet

vagy:

émmán döfi!

A budapesti rendőrség politikai ügyekkel foglalkozó detektívjei páratlanul szenzációs merénylettertvet nyomoztak ki. Már napok óta lázas sutlogás verte fel a főkapitányságnak egyébként csöndes folyosóit: mindenki a készülő „fogásról” beszélt, de mindaddig titokban kellett tartani, amíg a nagyszabású puccsot a legapróbb részletekben is nem derítették föl. Magától értetődik, hogy a mohón szaglászó riportereket erre az időre ki kellett zárni a főkapitányság épületéből. A bezárásától ezúttal még eltekintettek.

Most pedig hadd beszéljen maga a bűnügy.

Az Akácska-, Karpfenstein- és Örömvölgy uccákból egyidejűleg jelentették a rendőrségnek kétségbeesett szülők, hogy kiskorú fiúgyermekük eltűntek. Arra a kérdésre, mit vittek magukkal, mielőtt hazuról utójára eltávoztak, az egyik anyu ezt a fölülte érdekes választ adta:

— Az én fiam a palatábláját vitte el, amely tele volt rajzolva mindenféle katona-figurákkal.

A másik anyu így vallott:

— Az én fiam egy gumipuskát vitt magával.

A harmadik anyu koronázta be végül a szenzációt:

— Az én fiam egy lufballont vitt magával.

— Hol szerezte ezt be a maga fia? — kérdezte zseniális fordulattal egy detektívfelügyelő.

— Hát hol!... A Ligétben. A megakarított oszonnappénzén vette.

A következő percben már tíz detektív robogott ki a Városligetbe, hogy kinyomozza azt a veszedelmes puccsistát, aki a lufballont eladta. Míg ezek távol voltak, maga a főkapitány vette elő a szülőket:

— Milyen társaságba szoktak járni a gyermekek? — volt az első kérdés.

— Kérem, erről mink nem tudunk. Minden gyerek titkolózik.

— Ahá, — titkos társaság. Na, ezt még ma felosztalom. És mondják csak, ki finanszírozta ezt a vállalatot?

— Micsoda vállalatot, kérem? — kérdezte az egyik anyu.

— Ezt a puccs-vállalatot.

— Kérem, én csak egy vállalatot ismerek, és ott nem a fiam, hanem az uram dolgozik, de az a vállalat nem puccs-vállalat, hanem fuccs-vállalat.

Azért is van most állás nélkül az uram. — Tudják-e a fiúk, merre van legközelebb a magyar-cseh határ? — volt a második kérdés.

Az asszonyok egymásra néztek. Végre Vokurkáné megszólalt:

— Kérem, ezek a fiúk még nem tanulnak földrajzot.

A főkapitány álmélkodva nézett rájuk:

— Hát mit tanultak?...

— Az abc-ét, kérem, mert még csak az első elemibe járnak.

— De úgy látom, felelőtlen elemisták... Menjenek haza, majd összefogdosom ezeket az állami és társadalmi rendre veszélyes összeesküvéket.

A három anyu sietve távoztak.

Estére előkerült a három jómódár. És velük az a gyanús ember is, aki a puccs-lufballont szállította. A gyerekek nem tagadták, hogy kalandos tervet akartak végrehajtani, de már az Angyalföldön visszafordultak, mert nagyon éhesek voltak.

— És miért akartatok betörni Csehországba? — kérdezte a detektívfelügyelő.

A legidősebb, a hétéves Krizsák Pista felelt:

— Mert az egyik barátunk, a Tatár Gyuri elkérte a pénzünket és krumplucukrot vett rajta és a papájával elutazott husvéti szünidőre a Csehországba és magával vitte mind a krumplucukrot.

... A rendőrség még nem fejezte be a nyomozást. A konokul tagadó és hazudozó puccsistákat egelőre szigorú őrzetben tartják.

Molnár Jenő

Provokáljunk, uraim!

A titkos társaságok „főrszóló” „riadó-láborba” szálltak s mint rémülettel olvasom, két megbízottjuk útján feleltre vonják *Bethlen* Istvánt, a titkos társaságok állítólagos felosztásának állítólagos terve miatt. Az első megdöbbenés hatását kiheverve, kezdtem kedélyesen felfogni a dolgot s most már nem fogok esodálkozni, ha rövidesen a következő provokációsokról értesülök:

Nadosy Imre országos ex-főkapitány, mint az *Ex* vezére szabaddalbon lévő *Baross* Gábor és *Teleki* Pál gróf útján elégtételt kért *Sztrache* Gusztáv főügyészhelyettesőtől;

Márffy József, az állítólagos erzsébetvárosi merénylet tagadásba vont értelmi szerzője *Héjjas* Iván és *Franczia-Kiss* Mihály útján provokálta *Langer* Jenő törvényszéki elnököt, kijelentvén azonban, hogy csak „fegyveres kiállításra” hajlandó;

Ifj. *Vannay* László és gyulai *Molnár* Ferenc személyes szabadság megsértése miatt följelentést tett *Marinovich* főkapitány ellen, akinek parancsára az állítólagos Vázsonyi-ellenes merényletből kifolyólag nevezetteket néhány napra kikapcsolták a nemzeti konzolidáció áldásos munkájából;

Haringás Péter rovottmultú betörő hatóság elleni erőszak miatt bűnvádi feljelentést tett *Nagy* LXIII. János közrendőr ellen, mert nevezettet rendes éjjeli tevékenységében meggátolta.

(mf)

Kik szavalják ezt?

Megesküdt gróf *Bethlen*
Teleki Pál grófnak:
Esküszöm a TESZ-re,
Esküszöm az EX-re,
Bántani nem foglak...

Tavaszi Vásár

A budapesti nemzetközi vásárra van szerenésém a következő divatcikkeket benevezni:

1. *Teleki* gróf-féle telefotográf, röviden: Telegráf — bankóhamisítók lebeszélésére.

2. *Bethlen*-féle cement-középut kurzus-mentalitással, röviden: cementalítás — a rendszer mumifikálására.

3. *Gömbös*-féle hazafias okosság, röviden: hazafokosság — a nyúlfejű polgárok számának szaporítására.

Valorizálnak!

— Hallom, Cservenyák úr, a maga nyugdíját már valorizálták.

— Igen, az *u* betű helyett *ö* betűt kaptam.

— No és?

— Most nyugdíjam van.

Magyar királyi Ország-sorsjáték

72.000 sorsjegy, 36.000 nyeremény

Minden második sorsjegy nyert!

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

5,000.000.000

Ötmillió korona

Intalom és nyeremények:

1 intalom	4	háromezred
1 nyer.	2	kétezer
1 nyer.	1	egy millió
1 nyer.	1	500 millió
1 nyer.	1	400 millió
1 nyer.	2	200 millió
1 nyer.	2	100 millió
1 nyer.	5	100 millió
5 nyer.	1	100 millió

stb. stb. korona **Összesen:**
55 és 1/2 millió K. Késszép

Az I. osztály húzása már április 15-én kezdődik

A sorsjegyek hivatalos árai:

Negyed	Fél	Egész
20.000 K	100.000 K	200.000 K

Sorsjegyek minden árusítandó!

A HÉT MARGÓJÁRA

MEDDIG „ÜLTÖK“ HALLGATÓ AJAKKAL...?

Most már nemcsak Baross Gábor van szabadlábban, akit különben soha őrizetbe sem vettek, de félig szabadlábban van Szörtsey József is, aki úgynevezett háziőrizetes, ami nagy kivétel, sőt mondhatni: tisztesség a büntetőigazságszolgáltatás egységként zordon területén. A világejrt se mondjuk, hogy ez helytelen, s a világejrt se kiabálunk fogházor után, hogy valakit lecsukjanak, vagy ne helyezzenek kényelmesebb helyzetbe s nem is gondolnánk erre az egész kérdésre, ha ez lenne az egész franküggynek a sok között egyetlen különös jelensége.

Ez az a bűnügy, ahol tanuk és vádlottak csak addig beszélnek s csak addig nyilatkoznak, mindenekfölött pedig csak odáig vallanak, ameddig nekik — vagy talán másoknak? — éppen jól esik. A frankbizottság kisebbségi jelentésében olvastuk, hogy Windischgrätz herceg egyes kérdésekre határozott nemmel felelt, másokra kijelentette, hogy arról nem tud, másokra: hogy nem akar beszélni. A kérdés, amely itt fölvetődik, így nem is az, hogy miről beszéltek a vádlottak, hanem inkább az, hogy miről hallgattak. Minden büntetőpörben az a cél, hogy a vádlott minél inkább beszéljen, s ha kedvezéseket kap, azért kapja, hogy könnyíten a lelkiismeretén. Itt, úgy látszik, azoké a vádlottaké az elismerés, akik hallgatnak, akik nem nyilatkoznak, s akik némák, mint a karthauzi barátok.

Mindaz éppenséggel nem jelenti, hogy Szörtsey József nem betegség miatt került volna házi őrizetbe. És ki tudja? Talán Windischgrätz herceg előtt is megnyílik a cella ajtója. Elvégre betegnek ő is beteg. A fogházban megrokkant. Itt, úgy látszik, azokra a vádlottaké az elismerés, akik hallgatnak, akik nem nyilatkoznak, s akik némák, mint a karthauzi barátok.

„Meddig ültök hallgató ajakkal?“ — kérdi Tompa Mihály híres verse. És szinte az a fűrésza kérdés kíváncsi, hogy e kérdésre: „csak addig, amíg megszólalni nem akartok?“ ... A megfordított „Szezőm, nyílj ki!“ volna ez. A zárt ajtó menten föl pattan, ha az igazság bíróság varázsszavát ki „akarod“ mondani, de ki — nem mondod ...

Windischgrätz egyelőre hallgat s a „hallgatni: arany“ elve üli most aranykorát az egész vonalon. Sőt a mai kor megszülte a hallgatás legújabb változatát: a „beszélve hallgatni“ módszerét. Az elmúlt frankvitában például mily művészi „hallgatott beszélve is“ az, akitől legtöbbet vártak, aki talán legtöbbet beszélhetett volna, mert legjobban és legközelebből van informálva és mégis azt a kijelentést tette, hogy „nincs tisztában a franküggyel.“ ... Van néha beszéd, amely fölér a semmitmondással. Olyan, mint az óra, mely nem tudja az időt. Iránytúl, mely nem mutatja az irányt, a formulák itmaradt gúlája régi időkől, mikor még normális idők jártak ...

A hallgatás aranykora ez. Van, aki hallgat, mert nem akar beszélni s van, aki hallgat, mert nem hagyják beszélni. Ez utóbbi kategóriába tartozik Pallavicini őrgrof. Vajjon mikor kerül végre sor rá, hogy elmondhassa vallomását? Mikor hozza a kormány abba a helyzetbe, hogy mint vádlott bizonyíthatson?

Hallgatnak a hallgatók, amikor azt várják, hogy nyíltan elmondják végre, amit elhallgatnak. De beszéget hangosak és hőbeszédük a tanácsadásban. Am a harcoss ellenzéknek ne adjon tanácsot az, aki maga is nem harcoss. A maroknyi ellenzék — az igazi —, a szocialista, a demokrata és a Kossuthpárti ellenzék nem fog hallgató ajakkal ülni, ezt átengedi azoknak, akik azt hiszik, hogy a hallgatásból aranyat kovácsolhatnak — maguknak ...

KATAKOMBA-POLITIKA. A „Riadótábor“-ok nértelen hadüzenete után most kiáll Gömbös Gyula is és nyíltan üzen hadat Bethlennek a titkos társulatok ellen tervezett akciója miatt. Fejére olvassa a miniszterelnöknek, hogy ezek a társaságok voltak azok, amelyek őt is kormányra segítették és erkölestelen gazembereknek nyilvánítják azokat, kik árulókká válnak. Valósággal további kiltartásra buzdítja e szervezeteiket, amelyek szerinte a katakombák mélyén folytatták eddig működésüket és a fajvédőkkel együtt inkább a katakombákba fognak visszavonulni újra, de meg nem számnek. Ez legalább őszinte beszéd. Katakombák. Katakomba-politika. De tudnivaló, hogy csak a római korbeli katakombák voltak nevezetesen az első szent keresztényekről, a mai katakombák már csak patkányok tanyái.

A VÉRMEZŐ. A főváros és a katonai kincstár között megint ellentétek vannak: kié a Vérmező? A lelkében a Vérmező a magyar szabadság és a magyar demokrácia gondolatáé: ott szenvedtek vértanuhalált Martinyovics, Hajndözy, Laczkovics s a többiek. A főváros vitatja jogát, s a katonai kincstár is az övét. Amíg ez a katonai kincstár, a K. K. Árar volt, a bécsi katonai kincstár, még érthető volt ez az ellentét. Ma azonban ez a katonai kincstár éppen úgy része a nemzet testének, akár a főváros. Ami eddig nemzeti ügy volt, közkérdés és egységes kívánság, az nem változhatott meg. A főváros fejlődése, mindenekfölött pedig az új Buda kialakulása érdekében a Vérmezőt vissza kell adni a fejlődő városnak. A magyar Luxembourg-kert lehetne: árny s szépség, szelid liget, gyermekjátsszóhely, öröm, szép folt a város testén. Miért az ellentét ott, ahol ezt mindenkinek érezni kell s miért ne lehetne a Vérmezőt odaadni annak a polgárságnak, amelynek annyit sok öröme tellenék benne. Mennyi egészséges gyerek szaladgálhatna ott, s a Vérmező mai hivatására hogyan lehetne területet találni másutt. Miért harcimező város és állam között a Vérmező?

AZ IRÓ ÉS A POLITIKA. Herczeg Ferenc azt mondja, hogy mint író nem akar politizálni, tehát politizál. Egyáltalán: nálunk az írók elöszeregettel szeretik hangoztatni, hogy távol áll tőlük a politika, mintha minden aggodalom, gond, reménység és okoskodás, ami a nemzet jövőjére vonatkozik, nem volna elsősorban politika, s mintha mindez a gond és gondolat nem lenne mindenekfölött az író gondja és problémája is. Végre is: ki fejezze ki a nemzeti eszmét, a nemzet célkitűzését, ha nem az író, s amikor ezt teszi: politizál, mint ahogy politikuss volt többek között Turteos és Horatius, Dante és Milton, Voltaire és Goethe, sőt Berzsenyi és Petöfi, Kazinczy és Vörösmarty is. Szóval: nem az a baj, hogy Herczeg Ferenc politizál, amint politizált egész életében mindvégig, hanem sokkal inkább baj az, hogy dilettáns és laikus módon politizál. Herczeg azt mondja, hogy meg kell védelmezni a konzervatív gondolatot és elsősorban a mágnásokat teszi felelőssé a konzervatív politikáért, még pedig azokat a mágnásokat, akiket demagógiával vádol meg, mert az egészséges konzervativizmust hirdetik. Konzervatív sohasem az volt, aki annak vallotta magát, hanem mindig az, aki cselekedeteiben és tényeiben is ragaszkodott a hagyományokhoz. A magyar hagyomány, a mult parancsa ma: a törvény tisztelete, a rend tisztelete, a liberáliszmus hitvallása (mert ez a magyar politika múltja), s a demokrácia (mert ezt vallották a magyar konzervatívok: Széchenyi, Eötvös, Csengery és Szalay). A konzervatív politika nem jelenti a reakciót, hanem a nemzet becsületének, tisztességének és hitének konzerválását jelenti elsősorban, vagyis mindazt, amit Herczeg Ferenc is nyilván vall, mint író, de nem mond, mint politikus, abból az egyszerű okból, mert írónak még mindig jobb, mint politikusnak.

SZOCIÁLPOLITIKA

Helyre kell állítani a munka értékét!

Irta: Dr. PÓSTA SÁNDOR

A magyar valuta stabilizálódott, viszont a munka-érték föltartóztatás nélkül zuhan lefelé. *A valutánk szilárd, a nyomorunk még szilárdabb.* Államháztartásunk föltűnően megjavult — papiroson, viszont a munka ma már a papírost is alig éri meg! De a kormányzati elv gerince ma is a pénzügyi politika és nem a helyes munkaügyi politika.

Budán, a Szebeny Antal-tér (régí zománcos nevén Szarvastér) közelében van egy hallatlanul kedves, de irtózatos magyarságú fölírás: *a magy. kir. népjóléti és munkaügyi ministerium polgári étkeztetése!* Biztos, hogy a kormányzatnak ebbe a nagy *fazekába* minden-napra kerül *kopaszított polgár.* De hogy a polgárok fazekába víznél egyéb ne kerüljön, arról mindennap fokozott gondoskodás történik, mert a föelv a pénzügyi rekonstrukció.

Finánczesnik rengeteg fejtöréssel, szédítő agya-furtsággal törekvésnek lehezőleg minden érték valutá-ris átértékelésére, de a magyar társadalom nyomora előtt megáll a tudomány, mert a valutáért vívott lö-vészárokharcban és gáztámadások között *egy* dolog-ról a kormányzat kegyesen és teljesen elfelejtkezett. Ez pedig a *munkakorona*, vagy ha úgy tetszik, a *munka-
kapengő átértékelése.*

A munkaérték csökkenését, lavinás zuhanását kellett volna és kellene megakadályozni, mert ez a tényleg-s társadalmi, a nemzeti vagyon. Nem a pénz, nem a papiros számok.

Az, hogy az általános társadalmi nyomor itt van a nyakunkon, illetve mindannyian nyakig benne ülünk, a munka állandó és fokozatos értékesökkenésének az eredménye. Nem a háború, nem az amerikai dollár-adósságok, nem az európai gazdasági krízis, nem az általános erkölcsi nivó süllyedése, de még a munkanél-külség sem az okai a mi nagy nyomorunknak. Ezek *csak körülmények*, amelyek a romlást elősegítik, fo-kozzák, kísérik. Az *alap-ok* az, hogy semmi sem történt arra, hogy a nemzeti munkaérték stabilizálódjék.

*A hivatásos munka, az előrelátó gondoskodás hiánya miatt a megélhetéssel szemben állandóan ke-
vesebb értéket jelent,* helyébe mindinkább a *hivatáson kívül*, attól esetleg távolálló munka lép. S míg egy-felől a hivatásos munka értéke kisebbedik, másfelől a dilletáns munka értéktelenebb munkaeredményt jelent, a következmény pedig: *a munkaérték csödjel!*

A társadalom, az állam szempontjából improduktív munka nincs, csak *értékes és értéktelen* munka van. Mert lehet egy festő, egy költő műve nemzeti munka-érték és lehet egy hitbizomány, vagy egy hajógyár munkája a kor szempontjából értéktelen. *Egy* azonban bizonyos: ha a munka *általánosan* válik értéktelenné, akkor a társadalom belepusztul.

Nem lenne jogos munkaügyi politikáák bírálata, ha a társadalmi szegénység olyan új jelenség volna, amely a történelemben még nem fordult elő. De nem-esak hogy minden háborúnak, különösen veszített hábo-rúnak volt ez állandóan megújuló kísérő tünete, ha-nem a szegénység az úgynevezett konszolidált társa-dalmi állapotnak is állandó része. A szegénység ellen a rendes életet élő társadalmak is küzdenek. És pedig nem a bebizonyítottan helytelen, csak pénzügyi poli-

tika útján, hanem a munkaérték megmentésének min-den állandó és prevenciós eszközével.

Midőn a racionális kormányzati előrelátás a nör-mális viszonyok között is előálló ipari időszakos pang-ást egyensúlyozza oly módon, hogy *fokozott mértékű állami megrendeléseket* eszközöl, vagy a mezőgazda-sági, kereskedelmi válságokat termérmérsékléssel, adó-esökkenéssel, hitelfokozással teszi elviselhetőbbé, ak-kor a történelemben igazolt *gazdasági törvényszerűség megköveteli azt, hogy a munka értékvédelmének eszkö-zeit még fokozottabb, még általánosabb mértékben al-kalmazza olyan rendkívüli időkben, mint amilyenben ma élünk.*

A magyar társadalom nyomora olyan általános, olyan súlyos, hogy azon enyhítések, félintézkedések, „étkeztetések“ nem segítenek. Gyökeres orvoslást csak akkor várhatunk, ha a *munkának visszaszerezzük az értékét.* Ehez az *első lépés az, hogy az értéktelen munkát irgalom nélkül, drákói szigorral megszüntetjük. Főlöskézes, hogy értékeljük valamely munkát, amit egy ember elvégezhet jól, ellenben három csinálja rosszul!* Ha a viharos tengeren hanyódo hajón csak a paránesnoki munkának van értéke, akkor nem lesz matróz, aki a vitorlákat kifeszítse, aki a mentőcsóna-kot lebocsássa, aki evezzen, mert matrózoknak lenni nem érdemes, ha pedig a paránesnokok kénytelenek matröz-munkát végezni, akkor meg kár a magas paránesnoki fizetésekkel értékelni a munkájukat. *A második lépés tehát az, hogy a végzett munkákat arányosan és helye-
sen értékeljük.* Nem lehet egy tönkrement és kifosztott családot talpraállítani, úgyhogy a gyermekek közül az egyik selyemben járjon, a többinek kenyer is alig jus-son. Nem lehet ezt az országot a nyomorból kivezetni, úgyhogy egy testületnél egyik tisztviselő *két milliót* kapjon, a másik *ötvenet.* Mert ebben az országban ma nincs joga egyetlen embernek sem arra, hogy jól és bőséggben éljen, mert kirabolt, tönkretett ország va-gyunk, de hogy megéljen, arra minden embernek joga van. *Nemcsak az ádrágításnak, hanem az indokolat-lan munka-túlértékelésnek is gátat kell vetni. Lehető-lenné kell tenni a „mellékjövédelmeket“,* de ez csak úgy sikerül, ha a hivatásos munka arányosan értékes-sé válik.

Harmadik lépés: *munkaalkalmak megteremtése.* És pedig nem üzemek létesítése útján, hanem *megren-delésekkel.* Az építkezés csak egy rész, de ezer olyan munka adódik, amely helyes értékelés mellett a közre és egyénre hasznos. Bizonyos, hogy a rengeteg adó ki-fundálása nehezebb föladat, mint oly munkaalkalmak kigondolása, amelyek a befektetéseket bizonyos idő múlva, vagy egészen, vagy részben visszatérítik.

Nem a jelenlegi értékmérőre, a pénzre, hanem a mindenkori értékre, a munkára kell a fösültyt helyezni, mert a járványos szegénységnek, a társadalmi nyomor-nak az egyedül ternészetes, észszerű orvossága: *a munkaérték stabilizálása.*

CORVIN SZINHÁZ

Április 8-tól Április 15 ig

HurráCalifornia

vigjáték 8 felvonásban. Főszereplő **Reginald Denny**

A fehér haramia

izgalmas történet 6 felv. Fősz. **Jack Hoxie**

Előadások kezdete: mindennap 1/26, 1/28, és 1/210 óraker.

KÖZGAZDASÁG

Az első pengómérlegek. A hivatalos lap szerdai száma több részvénytársaság új pengómérlegét közli, eloszlátván azt az állírt, hogy a vállalatok mindaddig nem készíthetik el pengómérlegeiket, amíg a nyugdíj-valorizációs kulesát nem ismerik s így alkalmazottaik nyugdíjtételét beállítani nem tudják. Szakavatott helyről szerzett értesülésünk szerint a *részvénytársaságok ügyszólán kivétel nélkül elkészültek már a pengómérlegekkel és csupán a publikálással várnak* addig, amíg a nemzetgyűlés a nyugdíjvalorizációról szóló javaslatot törvényerőre emeli. Ha ez így van, akkor is e hónap folyamán közölhetők lesznek a mérlegek. Azt hisszük azonban, hogy az érdekelt részvénytársaságok abbahagyják ezt a várakozást, amely csak reájuk lehet hátrányos. A részvénytársaságoknak szükségük van a közönség bizalmára s ez a *bizalom a pengómérlegek adataitól, főleg az osztaléktól* van függővé téve. Az a vállalat, mely kedvező mérleget és megfelelő osztalékot prezentál részvényeseinek, nem várakozik, hanem *szót nyilvánosságra hozni* bizalmatkelto mérlegét, mint ahogy az eddig közétett első pengómérlegek mind nagyon is előnyös színben tüntetik föl vállalataik gazdasági erejét és életképességét.

A kormány nem valorizálja — de azért vásárolja a hadikölcsönkötvényeket. Az államadóssági kölcsönkötvények valorizálásának kérdésében nem történt semmi azóta, amióta a pénzügyminiszter kijelentette, hogy valorizációról szó sem lehet. E miniszteri nyilatkozat elhangzása óta az *államadóssági címletek árfolyamai a duplájukra emelkedtek*, amiből látnivaló, hogy spekuláció, vagy nem hisz a miniszternek, vagy azt nem hiszi, hogy a miniszter kijelentése erősebb lehet a gazdasági szükségességnél. Nem különleges magyar jelenség a kölcsönkötvények vásárlása. Az utódállamok mindegyikében ez a legaktuálisabb probléma s az érdekeltek részben a nemzetközi hatásra alapítják számításukat. E mellett azonban figyelik azt is, hogy mit csinál az állam. Nos, az *állam vásárolja a hadikölcsönkötvényeket*. Nyílt titok, a tőzsde mindenki tudja, hogy a *Pénzügyminisztérium* ügynökei útján a kormány megbízásából *állami számlára* vásárolja a különféle hadikölcsönkötvényeket és nyílt kérdés, hogy miért? Ha nem valorizálja, akkor mi szüksége van az államnak a hadikölcsönkötvényekre?

Szaboles „irányt” mutat. Országos feltűnést keltett, hogy Szaboles megyében a főispán elnöklésével a gazdasági élet összes — tehát a legellentétebb érdekű — tényezői tanácskozássra ültek össze, hogy megtalálják a gazdasági trespedésből a kivezető útát. Nem valószínű, hogy megtalálták ezt az útát, de azért mindenesetre jóleső és jóhatású megnyilatkozása ez annak a törekvésnek és egyetértésnek, mely előbbre akarja vinni nemcsak Szaboles, de az ország szekerét is. Nagy kár, hogy Szaboles megye gazdasági tényezőinek mindez a jóakarata arra sem elegendő, hogy *saját* szűkebb házájuk sorsán lendítsen, mert hiszen a segítség eszköze a *kormány kezében van* s ennek tehetetlenségén Szaboles jószándéka éppúgy megtörik, mint az országé, vagy az ország bármely más gazdasági területé. A szabolesi burgonyatermelő meg tud egyezni a kereskedővel, a makóvidéki hagymakertésznek sincs semmi baja a kereskedővel, de egyik sem tud megküzdeni a kormány szűk látókörű gazdasági felfogásával és politikájával.

Közgazdasági nyomor és optimizmus. Popovics Sándor, a Nemzeti Bank elnöke husvéti cikkével hitet, bizalmat akar önteni a csüggedt magyar közgazdasági életbe. Oleső módja a beteg közgazdasági helyzet feljavításának, de nem fölösleges és nem egészen hatástalan. Popovics Sándort mindenképp elismerés illeti érte, különösen ha féktetbe vesszük, hogy magas állásában nemcsak szóval, de tettel is iparkodik

a közgazdasági élet talpraállításában részt venni. A magyar ipar és kereskedelem pedig nagyon rászolgált a biztatásra, mert már-már elvesztette a hitét a gyógyulás lehetőségében s ez nagy baj, mert *hit nélkül nincs feltámadás* s aki nem bízik a közgazdasági élet gyógyulásában, az nem bízik az ország jövőjében. Ez pedig megbocsáthatatlan bűn lenne. Az a baj, hogy *ezt a bűnt is a kormány követte el*, amelynek egész eddigi közgazdasági politikája arra irányult, hogy kiölje az emberből a hitet. Minden üdvös intézkedést elmulasztott és minden jó törekvést megakadályozott. Pedig biztatással, szavakkal még sem lehet szanálni a közgazdasági életet. Ennek éppúgy megvan a maga módja és eszköze, mint például a tojásfestésnek. Csak az a baj, hogy ez a „festék” a kormány kezében van.

A Trust és Phöbus fúziója. A villamos Trust magába olvasztja a Phöbus részvényesere útján. Erről a műveletről az alábbi jelentések számolnak be: *A Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára* (Trust) 1925. évi mérlege 9.267.044.668 korona 83 fillér tiszta nyereséggel zárul és az igazgatóság az április 17-ére egybehívott közgyűlésnek 18.000 korona osztalék kifizetését (a mult évben 12.000 korona) javasolja. Ugyanezen közgyűlés fogja megállapítani az 925 január 1-iki megnyitómérlegét és határozni fog a Phöbus villamos vállalatok részvénytársaságával az utóbbinak *beolvadása* által történendő fúziója iránt, kieserélvén 5 Phöbus-részvényt 2 Trust-részvényre. *A Phöbus villamos vállalatok részvénytársasága* 1925. évi mérlege 3.712.802.116 korona 60 fillér tiszta nyereséggel zárul és az igazgatóság az április 17-ére egybehívott közgyűlésnek 7000 korona osztalék kifizetését (a mult évben 4000 korona) javasolja. Ugyanezen közgyűlés fogja megállapítani az 1925 január 1-iki megnyitómérlegét és határozni fog a társaságnak a Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára cégbe (Trust) való *beolvadása* (fúziója) iránt, kieserélvén 5 Phöbus-részvényt 2 Trust-részvényre.

A Magyar Pamutipar Rt. közgyűlése. *A Magyar Pamutipar Rt.* igazgatósága március 29-iki igazgatósági ülésén elhatározta, hogy az április 12-ére összehívott közgyűlésnek az 1925 január 1-iki megnyitómérlegét 3.975.000 pengő részvénytőkével és 2.650.000 pengő tőketartalékkal való megállapítását javasolja, ami által egy-egy részvényre 15 pengő névérték és 10 pengő tőketartalék esik. Részvényösszevonás nem történik. Az egyúttal bemutatott 1925 december 31-ével záruló évi mérleg alapján az igazgatóság elhatározta, hogy a közgyűlésnek az 1925. évre május hó 1-től kezdődőleg részvényenként 20.000 korona osztalék fizetését javasolja.

1926
április
17-26

1926
április
17-26

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSAR

Legjobb bevásárlási alkalom
VÁMSZABADRAKTAR

Szállítási-, utazási- és vízumkedvezmények
Képviseletek a bel- és külföld nagyobb városában
Egyidejűleg nemzetközi böripari kongresszus

Szállás és telfel előlást biztosít
„3 nap Budapesten” című
jegyzetek 7 millió magy. korona

Központi iroda:

Budapest V, Szemere u. 6
Telefón: L. 961-22

DEMOKRATA ÉLET

Kemény Lajos halála

A könyörtelen halál ismét áldozatot követelt a demokrata táborból. *Benedek János*, a párt feledhetetlen generálisa után most egyik legbuzgóbb katonáját, *Kemény Lajost*, a Nemzeti Demokrata Párt titkárát ragadta el körünkől. Őt esztendő óta valósággal odaláncolta a demokrata kör irodájának munkaasztalához kötelességtudása és páratlan lelkiismeretessége. Dolgozott harcban, fegyverszünetben és békében egyaránt. Csöndes napokon végezte a párt pontos adminisztrációját, a választási névjegyzékek összeállításakor az iroda nagymértékben felszaporodott ügyeit, rendezkedett, irányított, szétosztotta, majd újra összefogta a hatalmas munkaanyagot és pedáns kötelességteljesítéssel a polgárok ezreit és tízezreit segítette vissza a választójogához. Igazi eleme a választási harc volt. Szervezési képessége, fáradhatatlan munkaszeretete és munkabírása megbeesülhetetlenné tették az elmúlt évek alkotmányos küzdelmeiben.

Azt a néhány órát, amelyet a párt szolgálatától szakított el, boldog családi körben pihente ki, ahol mint amatőr-mechanikus, kedvelt szerző-maival és találmányaival foglalkozott. Több hasznos szabadalma hozott számára erkölcsi — de kevés anyagi — sikert, így: a betörők elriasztására szolgáló önműködő revolver, a ragasztás nélkül is továbbműködő felpukkadt autópneumatik és még számos kisebb találmánya.

Március elején döntötte úgyba a halálos kör és rövid néhány hét alatt megtörte ellentállóképességét. Munkás életének talán egyetlen elfismerése az a mélyleges részvét volt, amely ritka egyértelműséggel nyilatkozott meg temetésén.

Husvét hétfőjén reggel hunyt el gyötrelmes szenvedés után *Kemény Lajos* a Városmajor szanatóriumában. Szerdán délután félnégykor temették a rákos-

keresztúri temető halottsházából. A *Szent Egylet* és a *Pesti Izraelita Hitközség* kegyeletes dísszel adták meg a végső tisztességet *Kemény Lajosnak*. A gyászborult közvegyen, két gyermekén és rokonain kívül ott voltak a demokratapárt részéről:

Pakots József képviselő, *Bosnyák Izsó*, dr. *Hajdu Marcell*, *Kakujay Károly*, dr. *Farkonyi Kálmán*, dr. *Wilhelm Adolf* és *Zimmermann Dezső* fővárosi bizottsági tagok, *Adler Jakab*, *Adler Sándor*, *Bond Zsigmond*, *Beck Károly*, dr. *Csergő Hugó*, dr. *Gyenes Ferenc*, *Havas Samu*, *Kardos Jenő*, *Krakauer Samu*, *Krammer Adolf*, *Nobel Károly*, *Radványi György*, *Steinhaus Béla*, *Szigeti Gyula*, *Vajda János* és még számosan.

A halottas házban dr. *Fischer Gyula* főrabbi mondott megkaprán szép beszédet.

— Munkában töltötte el életét — úgymond — és munkás életének jutalmát barátainak nagy számában találta meg. De a legnagyobb csapás családját érte, hitvesét és gyermekeit, akik az otthon olozpartó pillérjét siratják. Beesületes nevet hagyott hátra és ez a név lesz számukra a talaj, amely megtermi a reményt és nyihilést, erőt, vigaszt ad nekik. Elni fog szívükben az ő emléke abban a hajlékban, amelyet szeretett hitvesével a hűség, a béke és szeretet templomává avatott, s ahol fiát és leánykáját a beesületeség, az erkölcsös életfelfogás és vallásosság talaj elvére nevelte.

Ezután *Abrahamson* főkéntor vezetésével a kórus gyászdalokat énekelt. A sírnál *Pakots József* nemzetgyűlési képviselő, a Nemzeti Demokrata Párt, a Központi Demokrata Kör és a demokrata szervezetek nevében búcsúztatta a megboldogultat.

— Körülöttünk — mondotta — bomlik, erjed a természet, lent hat lábnyira a föld alatt megindult az élet zsongása, amelyből kisarjad a tavaszi virágzás. Ez a hat láb mélység most drága, kedves életet ragad magával. Az anyaföld visszaköveteli a maga porszemét. Fájdalommal látjuk eltűnni azt a testvért, aki nehéz küzdelemben végezte hiheletlen kitartással a maga elfismerés nélküli és jutalom nélküli munkáját. Nem volt politikus, de többet tett, mint sok politikus. Az ő szeretetteljes munkálkodása volt a motorikus erő, amely hervadhatatlan eredményeket hozott mindnyá-

junk politikai törekvéseinek. Olyan volt ő, mint Napoleon kisdobosa a esata véres forgatagában: mikor a sereg előrerontott, vadul ütötte-verte a dobot. Munkában eltöltött rövid élet után tér örök pihenőre *Kemény Lajos*. Békét, nyugalmat kívánunk eltávozott barátunknak!

Végül *Markovits Arnold* a gyászoló család nevében búcsúztatta el. A munkás kezéből — mondotta — kiesett a szerző — és a világ tovább folyik, de a család és a barátok érzik azt a nagy űrt, mely a jóságos férj, a felejtethetetlen apa elköltözésével támadt szívükben. A harctérről Isten kegyelméből hazatérhetett családi fészkebe és most férfikorának delén ragadta el a végzet.

Tavaszi verőfény villant meg a sürgőzökön, amelyek szegény *Kemény Lajos* gyaluflaflak fakoporsójára dübörögve hullottak. A gyászolók szemében könny reszketett és mély, nehéz sóhajokkal váltak meg a hű fegyvertárostól, a drága baráttól.

A Cobden-Szövetség és a Kereskedelmi Csarnok a Lipótvárosi Demokrata Körben

A *Lipótvárosi Demokrata Kör*, amely díszes helyiségeivel a kerület polgáraitnak egyre nagyobb tömegeit vonzza a demokrata táborba, mindent elkövet, hogy a polgári társadalom újabb és újabb rétegeit nyerje meg a demokrata eszmének. Ebből a szempontból nagy jelentőséget kell tulajdonítani a kör keddi esti vaoarájának, melyen a Kereskedelmi Csarnok és a Cobden-Szövetség vezetőit és tagjait látta vendégül.

A kör nevében dr. *Gál Jenő* elnök üdvözölte a vendégeket, hangoztatva, hogy meg lehet találni azt a közös platformot, melyen a kereskedelem és a demokrácia képviselői egyesülhetnek. Utána *Eppinger Károly* beszélt hasonló szellemben.

— A kereskedelem konzervatív — úgymond —, de csak oly értelemben, hogy az értékeset megtartani kívánja, s ugyanakkor a kereskedelem szolgálatába állítja a modern fejlődés minden eszméjét és eszközét. A demokratikus haladás előfeltételeit nélkülöző kereskedelem egyenlő az öngyilkossággal.

Buster Keaton LAKÁST KERESÉK!

Ezen a szomorú tényen kacag esténként egész Budapest

Ezenkívül: **KELEPCÉBEN** bűnügyi történet 8 felvonásban

Továbbá: **Herpely Jenő, Buttula László és Schmiéd-Hodossy-Hoffmann** trió hangversenyeznek

Mozgóképek — Otthon — Orion — Capitol — Uránia

Halasi Fischer Ödön a Cobden múltját és felfogását ismertette, megállapítja, hogy csak teljes szabadság vezetethet ki bennünket a mai nehéz időkből. *A mostani megkötöttség mellett a kereskedelemnek el kell pusztulnia.* A mai kereskedelmi politika a kereskedelem és rajta keresztül az egész lakosság anyagi leromlását idézte elő.

Zala Zsigmond szerint a kereskedelem művelőinek a *demokrata lobogó alatt van a helyük*, mert a demokrácia a szabadkereskedelem gondolatának egyedüli lehetőségét jelenti. *Egységes demokratikus frontot kell létesíteni*, hogy a minden oldalról jelentkező nyomás ellen védekezni tudjunk.

Neumann Lajos arra hívta fel a figyelmet, hogy a magyar hivatalos gazdasági politika hat év alatt egyetlen olyan intézkedést sem tett, mely nyugati relációban megállaná a helyét. *Magyarország elsőnek szigetelte el önmagát védővámpolitikájával és behozatali-kiviteli tilalmaival* akkor, mikor a Nyugaton a termények szabad kiereselésének törekvése jelentkezett. Védővámokat léptettünk életbe nem létező iparágak érdekében és ezzel oly drágulást idéztünk elő, mely adót jelent nemcsak a mai, hanem a következő nemzedék számára is.

Dr. Kerpel Jenő szerint *itt volna az ideje, hogy a gazdaságpolitika is megfelelő komoly témája legyen a vezető köröknek.* A nagy nemzetközi konferenciák megmutatták, hogy ott, ahol megtorpant a politika, mindenütt létrejötték a régóta vajudó gazdasági meg egyezések.

A felszólalásokat a kör nevében dr. *Gál Jenő* köszönte meg. Valami kapcsolatnak mégis kell lenni a demokrácia és kereskedelem között — mondotta —, amikor a tudományos kereskedelem képviselője, a Cobden-Szövetség, otthon találja magát a demokráciában. Elérkezett az ideje, hogy minden szabadon gondolkodni tudó ember a szabadság elvét hirdesse. Sokat beszélnek ma tit-

kos társaságokról, vizsgálatok folynak nagy titokban, *de nem titkos minden ebben az országban.* Nem titkos a *választójog* és nem titkos a *kereskedő könyve*, melyben mindenki szabadon turkálhat. A nyíltságot követeljük a sok titkosság helyett, a nyílt szót, a nyílt homlokot, a becsületes parolát és ha ez bekövetkezik, akkor eljött az új honfoglalás korszaka, mely le fogja rakni a modern kereskedelmi és gazdasági politika alapjait is. Ez az út fog vezetni Magyarországot föltámadásához.

Dr. *Gál Jenő*nek nagy tetszéssel fogadott szavai után véget ért az összejövetel hivatalos része, de a vacsora résztvevői még soká maradtak együtt meghitt társaságban.

Beszámoló a Józsefvárosban

A *Józsefvárosi (XVII.) Demokrata Körben* szerdán este dr. *Weiller Ernő* elnökletével a kerület polgársága nagy-szabású taggyűlést tartott, melyen a kör bizottsági tagjai számoltak be eddigi városházi működésükről.

Elsőnek dr. *Weiller Ernő* ismertette a Józsefváros fejlesztése és felvirágoztatása érdekében tett javaslatait, majd *Vitéz Aladár* számolt be arról a munkáról, melyet a városi üzemek lebontása s a kereskedői és kisipari hitelek gyors folyósítása érdekében végzett. Dr. *Körmöczy Zoltán* a főváros közegészségügyének megjavítását követelte és az elbocsátott tanerők ügyében eddig elért eredményekről referált. *Vörös János* a szociálpolitikai és illetégségi kérdésekkel foglalkozott. *Vértes Emil* pedig az üzlet-helyiségek és lakások felszabadítása,

valamint a béreknek az 50%-os arany-paritáson felül való emelése ellen hirdetett éles harcot, az egyfázisú forgalmi-adórendszer behozatalát és a luxusadó értékhatárának fölemelését sürgette.

A nagyszámú egybegyűlt polgárság osztatlan tetszéssel fogadta a beszámolókat és dr. *Messinger Hugó* ügyész indítványára bizalmat szavazott a bizottsági tagoknak.

— *Radányi György* — számtanácsos. Meleg ünneplésben volt része szerdán este a *Belső Ferencvárosi Demokrata Kör* népszerű, fáradhatatlan háznagyának *Radányi Györgynek*, abból az alkalomból, hogy a *Munkásbiztosító Pénztár* számtanácsosává lépett elő. Ez a hivatali rang, melyet egészen fiatalon ért el, azt bizonyítja, hogy *Radányi* nemcsak a pártéletben, de hivatása körében is a legkiválóbbak közé tartozik. Az ünnepeket elsőnek *Pakots József* képviselő üdvözölte, méltatva azokat a nemes tulajdonságokat, melyek őt mint tisztviselőt, embert és demokratát egyaránt jellemzik. Utána *Fehér Imre* háznagy nyújtott át virágcsokrot *Radányi Györgynek*, a felesége pedig *Radányi Györgynek*. *Fisterer Lajos*, a Munkásbiztosító igazgatója kollegái nevében üdvözölte az új számtanácsost, míg a Ferencvárosi Központi Demokrata Kör üdvözlését *Fekete József* főtákar tolmácsolta. *Darvas Gyula* az ifjúdemokraták megbízásából beszélt, majd dr. *Patzauer Rezső* társelnök zárta le a szónokok sorát. A meghitt hangulatú ünnep után a késő éjszakai órákig maradt együtt a vacsora társelnök.

Hangverseny. Az *Erzsébetvárosi (XIV.) Demokrata Kör* csütörtökön este rendezte ezévi utolsó kultúr estéjét, melynek programján *Somogyi Erzsébet*, a Nemzeti Színház és *Baló Elemér*, a Belvárosi Színház művésze szerepelt. A vendégeket a kör nevében *Havas Mór* háznagy üdvözölte, az előadó-művészeknek pedig *Magyar Miklós* elnök mondott köszönetet.

NŐMOZGALOM

Meginduló propaganda a vidéken

A *Női Tábor* szervezkedése Budapest kerületeiben újszólván teljesen befejeződött és most már csak a meglévő keretek kibővítésének munkája folyik. Ezzel kapcsolatban intenzívebbé vált a kerületi nőcsoportokban a társadalmi élet is. Ismerkedési teák, hangversenyek, propaganda-előadások szolgálják azt a célt, hogy közelebb hozzák egymáshoz a politikailag egy elvet valló nőket. A jövő héten két kerületben lesz társas összejövetel. Április 12-én d. u. 1/6 órakor a

Budai Asszonyok Baráti Köre

rendez hangversenyt az Esplanade-szálló (Zsigmond uca 38-40.) fehértermében, melyre a csoport tagjait ezúton is meghívja a vezetőség. A budai

csoport ezeket az összejöveteleket ugyanezen a helyen minden hétfőn 5-8 óra között megismétli. Ugyanez a ismerkedési teadélutánt rendez

a XVII. kerület

nőcsoportja is április 15-én, a kerület demokrata körének helyiségében. Az összejövetelen hangverseny-műsor is lesz, melynek keretében dr. *Weiller Ernő* tart előadást a nők szervezkedéséről.

Az a nagy siker, melyet a nőmozgalom Budapesten följegyezhet, arra indította a Női Tábor vezetőségét, hogy a vidékre is kiterjessze a propagandát. Már csak rövid idő kérdése, és megkezdődik

a vidék megszervezése.

A Női Tábor egyik lelkes tagja, *Gaidushek Adolfné*, akinek a budapesti szervezkedés nagy munkájában orosz-

lárnsze van, már régebben följárlotta, hogy megindítja a propagandát a vidéken is. Akkor ez nem volt aktuális, mert előbb a fővárost kellett megszervezni. Most, hogy ez a munka sikeresen befejeződött, sor kerülhet a vidékre is. A Női Tábor vezetősége ezúton is arra kéri tagjait, hogy *mindazok, akiknek vidéki rokonai, barátaik vannak*, és vagy személyesen, vagy ezek útján hajlandók a szervezés munkájában résztvenni, jelentsék be ezt a szándékukat, akár személyesen, akár telefonon a tábor elnökségénél, dr. *Baracs Marcellnál* vagy titkárnál, *Boros Ilonánál*, aki minden szerdán d. u. 3-5 óra között a Központi Demokrata Körben található. A tábor vezetősége reméli, hogy rövidesen alkalma lesz a vidéki szervezkedés ügyében gyűlést összehívni, amelyen a közelebbi részleteket fogják megbeszélni.

Laptulajdonos: **dr. Vázysonyi János**
Felelős kiadó: **dr. Csérgő Hugó**

Engedélyes árban hangszerek és gramofonok a Nemzeti Demokrata Pártkör tagjainak Lemes újdonságok legnagyobb raktára

Hangszer-Ötthon

FEKETE MIHALY

Budapest VIII. kerület, József körút 9. szám

RÉZ, VASBUTOR sodrony, ágybetét gyermekkoscsk elismert jóminőségénél fogva legolcsóbb **NIKKER** gyárában, Budapest, VII., Dohány ucca 6. szám. Telefon: József 124-12

Krámer Adolf
festő- és mázoló-mester
Budapest 1, Lágymányosi u. 4. Tel. J. 82-57

(Nemzetközi Orfeum) **TABARIN** VIII., Rákóczi út 63

Világvárosi műsor
10 attrakció

Kezdeté 1/10 órákor

Vér-, bőr- és nemibetegségeket gyökeresen gyógyít 30 évi tapasztalat alapján **Dr. Mitzger** hírneves intézete, Budapest, József körút 3 Legújabb „SALVARSAN” oltások. Vérvizsgálat

Népopera Kávéház
Esténként Nylregyházi SÁRAY ELEMÉR muzsikál
SZOLID POLGÁRI ÁRAK

Szopogasson köhögés ellen

Szent István gyógymaláta-
CUKORKÁT,

mert e tiszta Szent István maláta kivonatból készült kiváló nyálkaoldószer enyhíti a légzőszervek lobos bántalmait.

EPONZS

női ruhára és kosztümre, gyönyörű választékban, dupla széles

35 ezer

Gólya-Áruház

VI., Király ucca
és Nagymező ucca sarok
IV., Vámház Körút
és Királyi Pál ucca sarok

Demokratáknak engedmény
Fürchtgott Gyula villamoszerelési anyagok, redőli-készülékek és alkatrészek nagykereskedése
Budapest, VII., Dohány ucca 63.

Békebeli márka!

Gyártja: **Özv. Bánd Gyuláné és Fia**
kenyérgyára
VI., Frangepán ucca 15

Demokratáknak engedményt adok
FÜSZER ÉS CSEMEGE árakból
WIESNER ERNŐ fűszer- és csemege kereskedő
VII., Dohány ucca 102. Szegényház-tér sarok.

BÚTOR a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, szolid árak mellett kaphatók
Modern Bútorszalón
Üllői út 14, Baross ucca 11

Zálogcédulákat kiváltok. Évszereket, briliánsokat bárkinél drágábban vesz:
SZÉKELY EMIL Király-utca 51. (Teréz-templommal szemben.) Telefon.

Nincs többé poloska, mert a tudomány mai állása szerint a **Novus-gyertyák** az összes téregket és poloskákat kipusztítják. Hatása bámulatos. Gyártja:
ZELMANOVITS drogeriaja, Wesselényi ucca 36